

[Etusivu](#) > ... > [Sinun Oikeutesi](#) > [Syytetyt \(rikosoikeudelliset Menettelyt\)](#) > 2 - Oikeuteni rikostutkinnan aikana ennen oikeuskäsittelyn alkua

2 - Oikeuteni rikostutkinnan aikana ennen oikeuskäsittelyn alkua

Mitkä ovat rikostutkinnan vaiheet?

Kuulustelu

Aluksi kuulustellaan henkilöitä, joilla voidaan olettaa olevan tutkinnan kannalta hyödyllisiä tietoja. Heitä ovat esimerkiksi rikoksen uhri, mahdollinen rikoksesta epäilty ja todistajat. Rikoksesta epäilty voi kuulusteluissa olla joko pidätettynä tai vapaana.

Epäillyltä voidaan ottaa myös erilaisia näytteitä, jotka toimitetaan tutkittaviksi muille viranomaisille. Kuulustelut suorittaa poliisi, ja syyttäjällä on niissä läsnä vain poikkeustapauksissa. Jos pidätetty ei osaa paikallista kieltä, hänelle on järjestettävä tulkki. Henkilölle, jonka on syytä epäillä syyllistyneen rikokseen, on ilmoitettava epäilystä kuulustelujen yhteydessä.

Pidätys

Jos syyttäjällä on riittävät perusteet, hän voi määrätä, että epäilty on pidätettävä. Epäillyn pidättäminen edellyttää lisäksi, että epäilty saattaa vapaana ollessaan haitata tutkintaa, jatkaa rikosten tekemistä tai paeta. Syyttäjällä on tällöin tietyn määräajan kuluessa joko vapautettava epäilty tai pyydettävä kärjäoikeutta määräämään hänet tutkintavankeuteen.

Tutkintavankeus

Syyttäjällä voi pyytää kärjäoikeutta määräämään epäillyn tutkintavankeuteen, jos häntä epäillään vakavammasta rikoksesta ja hänen vangitsemiselleen on lisäksi erityiset perusteet. Neljän päivän kuluessa epäillyn pidättämisestä on pidettävä vangitsemiskäsittelyä, jossa kärjäoikeus harkitsee, olisiko epäilty pidettävä tutkintavankeudessa vai vapautettava. Jos epäilty pidetään tutkintavankeudessa, vangitsemismääräystä on käsiteltävä uudelleen säännöllisin väliajoin.

Poliisitutkinnan jatkaminen

Tutkintaa jatketaan riippumatta siitä, onko epäilty tutkintavankeudessa vai ei. Sen tarkoituksena on selvittää, onko epäily riittävän vahva syytteen nostamiseksi epäiltyä vastaan. Tutkinta on suoritettava mahdollisimman nopeasti etenkin silloin, kun epäilty on tutkintavankeudessa. Jos tutkinta kestää tavanomaista kauemmin, saattaa olla tarpeen pitää useita vangitsemiskäsittelyjä. Kun tutkinta on saatu valmiiksi, poliisi esittelee sen tulokset syyttäjälle sekä epäillylle ja tämän asianajajalle. Epäillyllä ja hänen asianajajallaan on oikeus pyytää, että tutkinta-aineistoon lisättäisiin kaikki heidän tärkeiksi katsomansa asiat, ennen kuin syyttäjällä päättää, nostetaanko syyte.

Puolustuksen valmistautuminen oikeudenkäyntiin

Epäillyllä ja hänen asianajajallaan on oikeus esittää omia todisteitaan oikeudenkäynnissä käytettäväksi. Heillä on oikeus myös tavata ja valmistella oikeuskäsittelyä.

Syytteeseenpano

Syyttäjän on nostettava syyte epäiltyä vastaan, jos hän katsoo, että epäillyn syylliseksi toteamista varten on riittävästi todisteita. Syytteestä on käytävä ilmi, mistä rikoksesta epäiltyä epäillään ja mitä rikollista hän on tehnyt. Syytteessä on myös ilmoitettava, mitä epäillyn vastaisia todisteita syyttäjä aikoo esittää.

Jäljempänä olevia linkkejä napsauttamalla saa lisätietoja epäillyn oikeuksista menettelyn eri vaiheissa.

- [Kuulustelu \(1\)](#)
- [Pidätys \(2\)](#)
- [Tutkintavankeus \(3\)](#)
- [Poliisitutkinnan jatkaminen \(4\)](#)
- [Puolustuksen valmistautuminen oikeudenkäyntiin \(5\)](#)
- [Syytteeseenpano \(6\)](#)

Kuulustelu (1)

Miksi poliisi saattaa haluta kuulustella minua?

Kuulustelun tarkoituksena on selvittää, onko tapahtunut rikos ja jos on, voiko kuulusteltava antaa tietoja siitä. Tämä pätee riippumatta siitä, onko kuulusteltavana todistaja, rikoksen uhri vai rikoksesta epäilty.

Ketkä ovat läsnä kuulustelussa?

Kuulustelun suorittaa yksi tai useampi poliisi. Syyttäjä ei yleensä ole läsnä kuulustelussa. Jos epäily koskee rikosta, jonka yhteydessä epäillyllä on oikeus käyttää asianajajaa, epäilty voi pyytää, että hänelle nimetään asianajaja ja että tämä saa olla läsnä kuulustelussa.

Jos epäilty ei osaa paikallista kieltä, hänellä on oikeus käyttää tulkkiä, jonka palkkion maksaa poliisi. Epäillyn kannattaa yleensä odottaa, kunnes oikeusavustaja ja tulkki ovat paikalla, ennen kuin hän vastaa kysymyksiin. Syyttäjä tai poliisi päättää, ketkä muut saavat olla läsnä kuulustelussa.

Mitä kuulustelussa tapahtuu?

Poliisi kertoo kuulustelun alussa, epäilläänkö kuulusteltavaa rikoksesta vai onko hän kuulusteltavana muista syistä. Kuulusteltavalle ei lueta hänen oikeuksiaan. Hänellä on oikeus puhua tai vaieta kuulustelun aikana. Kuulusteltavan kertomaa voidaan käyttää häntä vastaan. Kuulustelu voidaan nauhoittaa tai kuulusteltavan kertomuksesta voidaan laatia kirjallinen yhteenveto.

Mikä rooli asianajajalla on kuulustelussa?

Asianajajan tehtävänä kuulustelussa on vastata päämiehensä mahdollisesti esittämiin kysymyksiin ja varmistaa kuulustelun toteuttaminen moitteettomasti. Hänellä ei ole oikeutta puuttua kuulusteluun, jos se toteutetaan virheettömästi. Hänellä voi kuitenkin olla oikeus esittää kysymyksiä kuulusteltavalle.

Onko jotain, mitä kuulustelussa ei saa tehdä?

Poliisi ei kuulustelussa saa käyttää virheellisiksi tietämiään tietoja, tehdä lupauksia eikä tarjota mahdollisia etuja tunnustuksen saamiseksi. Rikoksesta epäiltyä ei myöskään saa uhkailla, painostaa eikä tietoisesti uuvuttaa. Kuulusteltavalla on oikeus tavallisiin aterioihin ja tarvitsemaansa lepoon.

Kuinka kauan minua voidaan pitää kuulusteltavana?

Jos kuulusteltava ei ole pidätettynä, häntä voidaan yleensä pitää kuulusteltavana enintään kuusi tuntia. Hänet voidaan erityistapauksissa velvoittaa olemaan kuulusteltavana vielä toiset kuusi tuntia, minkä jälkeen hän voi poistua, ellei häntä pidätetä. Alaikäisiin sovelletaan erityissääntöjä.

Miten kuulustelu päättyy?

Kuulustelu päättyy siihen, että kuulusteltavalle tarjotaan mahdollisuus kuunnella nauhoitettu kuulustelu tai poliisin laatima kuulustelupöytäkirja ääneen luettuna. Sen jälkeen kuulusteltavalta kysytään, antaako pöytäkirja oikean kuvan siitä, mitä hän on sanonut kuulustelun aikana.

Mitä kuulustelun jälkeen tapahtuu?

Poliisi kertoo kuulustelun jälkeen syyttäjälle tai tutkintaa johtavalle poliisille, mitä kuulustelussa on tullut esille. Jos kyseessä on lievä rikos, syyttäjälle raportoidaan vasta tutkinnan päätyttyä. Jos on kyse rikosepäilystä, jonka yhteydessä epäilty voidaan vangita, syyttäjälle toimitetaan usein raportti kunkin kuulustelun jälkeen. Syyttäjä päättää raportin saatuaan, pidätetäänkö epäilty vai vapautetaan hänet.

Pidätys (2)

Milloin minut voidaan pidättää?

Jos epäillyn vangitsemiselle on riittävät perusteet, hänet voidaan pidättää siksi ajaksi, kun tuomioistuimien harkitsee vangitsemista. Tutkintavankeudessa pitämisen edellytyksistä kerrotaan kohdassa [Tutkintavankeus \(3\)](#). Vaikka vangitsemisen edellytykset eivät täytyisi kaikilta osin, epäilty voidaan silti pidättää, jos on syytä epäillä hänen syyllistyneen rikokseen ja hänen pitämisenä tutkintavankeudessa rikostutkinnan ajan katsotaan erityisen tärkeäksi.

Kuka antaa pidätysmääräyksen?

Syyttäjä päättää, pidätetäänkö epäilty. Pidätysmääräyksestä on käytävä ilmi, mitä rikosta epäily koskee ja miksi epäilty pidätetään. Jos syyttäjä ei peru pidätysmääräystä, hänen on toimitettava epäillyn vangitsemista koskeva pyyntö käräjäoikeudelle kolmantena päivänä pidätysmääräyksen antamisesta kello 12:een mennessä. Muussa tapauksessa hänen on määrättävä, että epäilty vapautetaan. Käräjäoikeuden on pidettävä vangitsemiskäsittely viipymättä ja viimeistään neljän päivän kuluessa epäillyn pidättämisestä tai pidätysmääräyksen täytäntöön panemisesta.

Kuka voi pidättää minut?

Poliisi voi kiireellisessä tapauksessa pidättää epäillyn jopa ilman pidätysmääräystä, jos pidätykselle on riittävät perusteet. Kuka tahansa voi pidättää henkilön, joka jää kiinni itse teosta tai paetessaan sellaisen rikoksen tekopaikalta, josta voidaan määrätä vankeusrangaistus. Sama koskee myös rikoksesta etsintäkuulutettua henkilöä. Pidätyksen tehneen henkilön on kuitenkin luovutettava pidätetty poliisille mahdollisimman nopeasti.

Voinko käyttää asianajajaa?

Pidätetyllä on oikeus pyytää, että hänelle nimetään oikeusavustaja. Käräjäoikeus nimeää oikeusavustajan syyttäjän pyynnöstä.

Mitä tapahtuu, kun olen pidätettynä?

Poliisilla on oikeus jatkaa pidätetyn kuulusteluja. Niihin sovelletaan samoja sääntöjä kuin aiempiin kuulusteluihin.

Mitä oikeuksia minulla on ollessani pidätettynä?

Syyttäjä voi määrätä rajoituksia epäillyn yhteydenpidolle muihin henkilöihin. Jos pidätetty tarvitsee lääkäriä tai hänen on otettava yhteyttä kotimaansa suurlähetystöön tai konsulaattiin, poliisilla on velvollisuus toimia välittäjänä näissä yhteydenotoissa. Pidätetyllä on aina oikeus ottaa yhteyttä asianajajaansa ja tavata tätä kahden kesken. Pidätysaikana häntä pidetään yleensä poliisivankilassa.

Tutkintavankeus (3)

Missä tapauksessa tutkintavankeus katsotaan tarpeelliseksi?

Rikoksesta epäilty voidaan määrätä tutkintavankeuteen, jos häntä epäillään todennäköisin syin rikoksesta, josta voidaan määrätä vähintään yhden vuoden vankeusrangaistus. Tutkintavankeuden määrääminen edellyttää lisäksi, että epäilty saattaa

- paeta tai vältellä oikeudenkäyntiä tai rangaistuksen suorittamista tai
- vapaana ollessaan hävittää todistusaineistoa tai muulla tavalla vaikeuttaa tutkintaa tai
- jatkaa rikosten tekemistä.

Jos tutkittavasta rikoksesta määrättävä vähimmäisrangaistus on kaksi vuotta vankeutta tai enemmän, epäiltyä pidetään yleensä tutkintavankeudessa paitsi, jos on ilmeistä, ettei tutkintavankeudessa pitämiselle ole perusteita.

Tuomioistuin voi määrätä epäillyn tutkintavankeuteen rikoksen vakavuudesta riippumatta, jos hänen henkilöllisyytensä ei ole tiedossa eikä hän suostu kertomaan nimeään ja osoitettaan tai jos on syytä olettaa, että hän on antanut väärät henkilötiedot. Epäiltyä voidaan pitää tutkintavankeudessa myös, jos hänellä ei ole asuinpaikkaa Ruotsissa ja hän saattaa välttää oikeudenkäynnin tai rangaistuksen suorittamisen poistumalla maasta.

Joissakin tapauksissa epäiltyä voidaan pitää tutkintavankeudessa silloinkin, kun on vain "syytä epäillä" hänen syyllistyneen rikokseen. Viimeksi mainittu epäily ei ole yhtä vahva kuin epäily "todennäköisin syin".

Jos on syytä olettaa, että rangaistukseksi määrätään vain sakko, epäiltyä ei voida määrätä tutkintavankeuteen.

Voiko henkilökohtainen tilanteeni olla esteenä vangitsemiselle?

Tuomioistuimen on punnittava keskenään tutkintavankeuden tarpeellisuutta ja tutkintavankeuden vaikutusta epäiltyyn. Epäiltyä ei välttämättä määrätä tutkintavankeuteen, jos se vaikuttaisi epäillyn elämään kohtuuttoman häiritsevästi tai haitallisesti. Tutkintavankeuteen määräämisestä voidaan luopua esimerkiksi silloin, kun tutkinta kestää kauan.

Entä jos olen alle 18 vuoden ikäinen tai haavoittuvassa asemassa oleva aikuinen?

Ruotsissa 15–18-vuotiaisiin nuoriin sovelletaan erityissääntöjä. Niiden mukaan nuoren henkilön tutkintavankeuteen määräämiselle on oltava erityiset perusteet. Perusteiden on oltava erityisen painavat, esimerkiksi rikoksen erityinen vakavuus.

Onko minulla vangitsemiskäsittelyssä oikeus puhua asianajajan kanssa ja käyttää tulkkia ?

Epäillyn itsensä ja hänen oikeusavustajanaan toimivan lakimiehen on oltava läsnä käräjäoikeudessa pidettävässä vangitsemiskäsittelyssä. Epäillyllä on aina oikeus oikeusavustajaan, jos hänet on määrätty tutkintavankeuteen. Jos epäilty tarvitsee tulkin, myös tämä osallistuu käsittelyyn ja tulkkaa kaiken, mitä käsittelyssä sanotaan.

Mitä vangitsemiskäsittelyssä tapahtuu?

Syyttäjä kertoo vangitsemiskäsittelyssä epäillylle, mistä rikoksesta tätä epäillään. Epäilty voi myös esittää oman näkemyksensä. Syyttäjällä, epäillyn asianajajalla ja tuomarilla on oikeus esittää epäillylle kysymyksiä. Epäilty voi itse päättää, haluaako hän vastata kysymyksiin. Vangitsemiskäsittelyssä ei yleensä kuulla rikoksen uhria eikä todistajia, mutta siinä voidaan lukea ääneen poliisin suorittamasta epäillyn kuulustelusta tehty pöytäkirja. Syyttäjä voi myös kertoa rikosteknisten tutkimusten tai lääkärintarkastuksen tuloksista.

Vangitsemismääräys

Käsittelyn jälkeen käräjäoikeus vetäytyy harkitsemaan, määrätäänkö epäilty tutkintavankeuteen. Tämän jälkeen käräjäoikeus ilmoittaa päätöksensä epäillyn läsnä ollessa. Jos epäilty ei vangita, hänellä on oikeus poistua oikeussalista välittömästi. Jos epäilty määrätään tutkintavankeuteen, tuomioistuimien päättää samalla määräajasta, johon mennessä syyttäjän on pantava oikeudenkäyntimenettely vireille. Käräjäoikeus määrää yleensä, että syyte on nostettava kahden viikon kuluessa vangitsemismääräyksen antamisesta. Epäilty odottaa käräjäoikeudessa pidettävää pääkäsittelyä tutkintavankeudessa.

Mitä tapahtuu, jos tutkintaa ei saada valmiiksi käräjäoikeuden asettamassa määräajassa?

Kun käräjäoikeuden asettama määräaika syytteen nostamiselle on kulunut umpeen eikä tutkintaa ole saatu päätökseen, syyttäjä voi pyytää lisää aikaa syytteen nostamiselle, jos rikoksesta epäillään edelleen samaa henkilöä. Tällöin voi olla tarpeen pitää uusi käsittely, jossa tutkitaan, olisiko epäiltyä edelleen pidettävä tutkintavankeudessa. Nämä uudet käsittelyt pidetään usein videoneuvotteluna. Tämä tarkoittaa, että epäilty ja hänen asianajajansa osallistuvat käsittelyyn tutkintavankilasta, syyttäjä toimistostaan ja tuomari käräjäoikeuden istuntosalista.

Mitä tapahtuu, jos minut vangitaan, vaikka epäilyn tueksi ei ole todennäköisiä syitä?

Jos henkilö, jonka on "syytä epäillä" syyllistyneen rikokseen, määrätään tutkintavankeuteen, syyttäjän on viikon kuluessa esitettävä häntä vastaan sellaisia lisätodisteita, joiden perusteella häntä voidaan epäillä rikoksesta "todennäköisin syin". Jos syyttäjä ei esitä lisätodisteita, epäilty on vapautettava.

Mitä tapahtuu, jos minut pidätetään eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla?

Jos jokin muu jäsenvaltio antaa epäilyllä [eurooppalaisen pidätysmääräyksen](#), se voidaan tutkia sen maan tuomioistuimessa, jossa epäilty oleskelee. Tuomioistuimien päättää, onko epäilty luovutettava pidätysmääräyksen antaneeseen maahan. Epäilyllä on näissäkin oikeuskäsittelyissä oikeus puhua asianajajan kanssa ja käyttää tulkkia. Syyttäjä voi jo ennen käsittelyjen aloittamista määrätä epäillyn pidättämisestä, ja tuomioistuimien voi määrätä epäillyn pitämisestä vangittuna hänen luovutukseensa saakka. Tuomioistuimien ei tutki kysymystä epäillyn syyllisyydestä vaan ainoastaan sitä, täytyvätkö luovuttamisen muodolliset vaatimukset.

Millä tavoin yhteydenpitoani voidaan rajoittaa?

Määrätessään epäillyn tutkintavankeuteen käräjäoikeus päättää myös, annetaanko syyttäjälle oikeus rajoittaa epäillyn yhteyksiä ulkomaailmaan eli sanomalehtien lukemista, television katsomista ja yhteydenpitoa ystäviin ja perheenjäseniin. Sama koskee hänen mahdollisuuksiaan yhteydenpitoon muiden vankien kanssa. Näiden rajoitusten laajuudesta päättää syyttäjä. Epäilyllä on kuitenkin oikeus ottaa milloin tahansa yhteyttä asianajajaansa ja kotimaansa suurlähetystöön.

Onko minulla oikeus lähettää ja vastaanottaa postia?

Epäilyllä on oikeus kirjoittaa kirjeitä kenelle tahansa. Syyttäjä kuitenkin lukee sekä hänen lähettämänsä että hänelle osoitetun postin. Kirjettä, joka sisältää epäiltyyn rikokseen liittyviä asioita, ei toimiteta vastaanottajalle tai siitä poistetaan rikosta koskeva osuus. Ulkopuoliset henkilöt eivät sen sijaan koskaan lue epäillyn ja hänen asianajajansa välistä kirjeenvaihtoa kirjeiden sisällöstä riippumatta.

Voinko hakea muutosta vangitsemismääräykseen?

Jos epäilty on tyytymätön siihen, että hänet määrätään tutkintavankeuteen, hän voi hakea hovioikeudelta muutosta vangitsemismääräykseen. Hovioikeus tutkii käräjäoikeuden asiakirjat pitämättä oikeuskäsittelyä ja

harkitsee, olisiko epäilty pidettävä tutkintavankeudessa vai ei. Hovioikeuden päätös voidaan toimittaa vielä korkeimpaan oikeuteen. Siellä muutoksenhaku käsitellään kuitenkin vain erityisedellytysten täytyessä.

Millä perustein minut voidaan vapauttaa?

Jos epäiltyä ei ole enää syytä pitää tutkintavankeudessa, syyttäjän on määrättävä, että hänet vapautetaan. Vapauttamisen taustalla voi olla epäillyn vastaisen todistusaineiston heikkeneminen tai se, ettei hänen vankeudessa pitämiselleen ole enää erityisiä perusteita. Näin voi käydä esimerkiksi silloin, jos epäillyn ei enää uskota vaikeuttavan rikostutkintaa. Jos tuomioistuimien päättää uudessa vangitsemiskäsittelyssä, ettei epäillyn tutkintavankeudessa pitämiselle ole enää perusteita, sen on määrättävä, että epäilty vapautetaan välittömästi.

Voidaanko minut vapauttaa takuita vastaan?

Ruotsissa ei ole mahdollista vapautua vankeudesta takuita vastaan.

Poliisitutkinnan jatkaminen (4)

Esittääkö poliisi yksinomaan syyllisyyttäni tukevia todisteita?

Poliisin on tutkinnan aikana hankittava sekä epäillyn syyllisyyttä että hänen syyttömyyttään tukevia todisteita. Jos epäilty haluaa poliisiin kuulevan tiettyjä henkilöitä, hänen kannattaa keskustella asiasta asianajajansa kanssa ennen kuulemista koskevan pyynnön esittämistä poliisille.

Onko poliisilla oikeus suorittaa kotietsintöjä ja henkilöntarkastuksia sekä ottaa sormenjälkiä jne.?

Poliisilla on syyttäjän antaman etsintäluvan nojalla oikeus tarkastaa epäillyn koti, työpaikka, auto tai mikä tahansa muu tutkinnan kannalta tärkeä kohde. Tämä pätee vain, jos epäily koskee rikosta, josta voidaan määrätä vankeusrangaistus. Lisäksi voidaan määrätä henkilöntarkastus ja henkilönkatsastus sekä DNA-näytteiden ottaminen. Joissakin tapauksissa voi olla tarpeen, että lääkäri tutkii, onko epäillyn kehossa vammoja ja voidaanko ne yhdistää tutkittavaan rikosepäilyyn. Jos epäilty on pidätettynä tai tutkintavankeudessa, hänen on myös annettava sormenjälkensä ja sallittava itsensä valokuvaaminen.

Onko minulla oikeus tutustua poliisin tutkinta-aineistoon?

Poliisi kerää tutkinnan edistyessä aineistoa, jonka perusteella syyttäjä tekee päätöksen syytteen nostamisesta epäiltyä vastaan. Epäillyllä on oikeus tutustua koko tutkinta-aineistoon tulkin tai kääntäjän avustuksella, ennen kuin syyttäjä tekee päätöksen syytteesenpanosta. Tutkinta-aineistoa ei yleensä ehditä käännettävä epäillyn äidinkielelle, mutta epäillyllä on oikeus tutustua sen sisältöön siten, että tulkki lukee sen hänelle ääneen. Myös epäillyn asianajajalla on oikeus tutustua tutkinta-aineistoon.

Mitä tapahtuu, jos rikosepäily muuttuu tutkinnan aikana?

Epäiltyyn kohdistuva rikosepäily saattaa muuttua tutkinnan aikana. Tämä tarkoittaa, että epäiltyä voidaan epäillä uusista rikoksista ja aiemmat epäilyt saattavat osoittautua perusteettomiksi tai vaikeiksi todistaa. Muutoksia voi tulla myös siihen, mistä rikoksesta henkilöä epäillään. Poliisin on ilmoitettava epäillylle tällaisista rikosepäilyyn liittyvistä muutoksista.

Puolustuksen valmistautuminen oikeudenkäyntiin (5)

Onko minulla oikeus pyytää poliisia täydentämään tutkinta-aineistoa?

Epäillyllä ja hänen asianajajallaan on oikeus pyytää poliisia täydentämään tutkinta-aineistoa tärkeiksi katsomillaan asioilla. Tämä koskee sekä eri henkilöiden kuulustelua ja kirjallisia tietoja että asiantuntijoiden tekemiä tutkimuksia.

On hyvin tärkeää, että epäilty käy huolellisesti läpi koko tutkinta-aineiston. Näin varmistetaan, että syyttäjän päätöksen perustaksi esitettävä aineisto on mahdollisimman kattava. Vaikka tutkinta-aineistoa voidaan täydentää vielä syytetoimien aloittamisen jälkeenkin, epäillyn omalta kannalta saattaisi olla parasta, että hän saisi syyttäjän päättämään tutkinnan ja välttyisi siten syytteeseenpanolta.

Voiko asianajajani suorittaa omia tutkimuksia?

Epäillyllä ja hänen asianajajallaan on oikeus suorittaa omia tutkimuksia. Ongelmana on kuitenkin se, että näihin tutkimuksiin on käytettävissä vain vähän aikaa etenkin, jos epäilty on tutkintavankeudessa. Lisäksi epäillyn asianajajan on yleensä vaikea saada tuomioistuimelta korvauksia tekemistään tutkimuksista. Puolustuksen tutkimusten suorittamiselle ei kuitenkaan ole lainsäädännöllisiä esteitä.

Syytteeseenpano (6)

Mitkä ovat edellytykset syytteen nostamiselle?

Syyttäjällä on oikeus nostaa syyte epäiltyä vastaan, jos hän katsoo, että epäilty voidaan todeta syylliseksi. Syyttäjä toimittaa käräjäoikeudelle haastehakemuksen, jossa ilmoitetaan, mistä rikoksesta epäiltyä epäillään, miksi häntä epäillään siitä ja mitä todistusaineistoa syyttäjä aikoo esittää.

Milloin syyte on nostettava?

Jos epäiltyä pidetään tutkintavankeudessa, syyttäjän on aloitettava syytetoimet tuomioistuimen asettaman määräjän kuluessa. Muussa tapauksessa tuomioistuin peruu vangitsemismääräyksen.

Jos epäiltyä ei pidetä tutkintavankeudessa, syyttäjän on aloitettava syytetoimet ennen rikosta koskevan syyteoikeuden vanhenemista. Rikoksen vanhenemisaika on vähintään kaksi vuotta. Mitä vakavampi rikos on, sitä pitempi on sen vanhenemisaika. Tietyissä erittäin vakavissa rikoksissa, kuten murhassa, syyteoikeus ei vanhene koskaan.

Milloin asiaa käsitellään käräjäoikeudessa?

Kun syytetoimet on aloitettu, käräjäoikeus kutsuu epäillyn ja muut kuulusteltavat henkilöt kuultaviksi. Jos epäiltyä pidetään tutkintavankeudessa, kuuleminen järjestetään mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa syytetoimien aloittamisesta.

Jos epäilty on alle 18 vuoden ikäinen, sovelletaan erityisiä määräaikoja. Pääkäsittely pidetään yleensä kahden viikon kuluessa syytetoimien aloittamisesta.

Onko syytteen nostamiselle vaihtoehtoja?

Jos rikos on melko lievä ja vastaaja tunnustaa syyllisyytensä, hänelle voidaan antaa rangaistusmääräys syytteen nostamisen sijaan. Syyttäjä antaa rangaistusmääräyksen ja päättää maksettavan sakon määrästä. Jos epäilty tunnustaa tekonsa ja maksaa sakon, oikeudenkäyntiä ei pidetä. Rangaistusmääräykseen ei voi hakea muutosta. Epäillyn rikosrekisteriin merkitään, että hän on hyväksynyt rangaistusmääräyksen.

Linkkejä

[Tuomioistuimet](#)

[Syyttäväviranomainen](#)

■ Päivitetty viimeksi: 22/04/2025

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.